

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

**TAARIFA YA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA UTAWALA,
KATIBA NA SHERIA KUHUSU UTEKELEZAJI WA BAJETI
YA OFISI YA RAIS, MENEJIMENTI YA UTUMISHI WA UMMA
NA UTAWALA BORA KWA MWAKA WA FEDHA 2022/2023
PAMOJA NA MAONI YA KAMATI KUHUSU MAKADIRIO
YA MAPATO NA MATUMIZI YA OFISI HIYO
KWA MWAKA WA FEDHA 2023/2024**

Idara ya Kamati za Bunge,
Ofisi ya Bunge,
10 Barabara ya Morogoro,
S. L.P. 941,
40490 Tambukareli,
DODOMA.

19 APRILI, 2023

YALIYOMO

YALIYOMO	i
ORODHA YA MAJEDWALI	ii
SEHEMU YA KWANZA	1
1.0 UTANGULIZI	1
1.1 Maelezo ya Awali.....	1
1.2 Msingi wa Uchambuzi.....	2
1.3 Mawanda ya Uchambuzi.....	3
SEHEMU YA PILI	4
2.0 MATOKEO YA UCHAMBUZI NA TATHMINI	4
2.1 Ufafanuzi wa Jumla.....	4
2.2 Matokeo ya Uchambuzi wa Taarifa za Utekelezaji wa Bajeti kwa mwaka wa fedha 2022/2023	5
2.2.1 Fungu Na. 20 na Fungu Na. 30 – OFISI YA RAIS (IKULU) NA SEKRETARIETI YA BARAZA LA MAWAZIRI.	5
2.2.2 Fungu Na. 32 - Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora.....	7
2.2.3 Fungu Na. 33 – Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma.....	8
2.2.4 Fungu Na. 67 – Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma.	9
2.2.5 Fungu Na. 94 – Ofisi ya Rais, Tume ya Utumishi wa Umma.....	1 1
2.2.6 Fungu Na. 04 – Ofisi ya Rais, Idara ya Kumbukumbu na Nyaraka za Taifa.....	1 2
2.3 Utekelezaji wa Mipango na Majukumu ya Ofisi ya Rais.....	1 6
2.4 Tathmini ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo.....	1 7
2.4.1 Mradi Na. 6220: Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF)	1 8
2.4.2 Mradi wa Ujenzi wa Nyumba za bei Nafuu 198 unaotekelezwa na Taasisi ya Watumishi Housing Investment (WHI)- Kisasa Hiltop, Njedengwa, Dodoma.	2 3
2.4.3 Mradi Na. 6203: Ujenzi wa Makao Makuu ya Taasisi ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa (TAKUKURU), Dodoma.....	2 4
2.5 Uzingatiaji wa Ushauri wa Kamati.....	2 6
2.6 Uchambuzi wa Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa Mwaka wa Fedha 2023/2024	2 7
2.6.1 Uchambuzi wa Matumizi ya Kawaida.....	2 7
2.6.2 Uchambuzi wa Miradi ya Maendeleo.....	3 0
SEHEMU YA TATU	3 1
3.0 MAONI NA USHAURI WA KAMATI	3 2
3.1 Maoni.....	3 2
3.2 Ushauri wa Kamati.....	3 3
SEHEMU YA NNE	3 4
4.0 HITIMISHO	3 5

ORODHA YA MAJEDWALI

JEDWALI NA. 1: Mchanganuo wa Matumizi ya Kawadida 2022/2023.....	1 4
JEDWALI NA. 2: Mchanganuo wa Bajeti ya Maendeleo 2022/2023	1 5
JEDWALI NA. 3: Mchanganuo wa Bajeti ya Matumizi ya Kawaida 2022/2023 na Uwiano wa Makadirio ya Bajeti ya Matumizi ya Kawaida 2023/2024..	2 9
JEDWALI NA. 4: Mchanganuo wa Bajeti ya Maendeleo 2023/2024.....	3 0

**TAARIFA YA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA UTAWALA,
KATIBA NA SHERIA KUHUSU UTEKELEZAJI WA BAJETI
YA OFISI YA RAIS, MENEJIMENTI YA UTUMISHI WA UMMA
NA UTAWALA BORA KWA MWAKA WA FEDHA 2022/2023
PAMOJA NA MAONI YA KAMATI KUHUSU MAKADIRIO
YA MAPATO NA MATUMIZI YA OFISI HIYO
KWA MWAKA WA FEDHA 2023/2024**

SEHEMU YA KWANZA

1.0 UTANGULIZI

1.1 Maelezo ya Awali

Mheshimiwa Spika, kwa mujibu wa **Kanuni ya 118 (9)** ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Februari, 2023, naomba kuwasilisha Taarifa ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Utawala, Katiba na Sheria, kuhusu Utekelezaji wa bajeti ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, kwa Mwaka wa Fedha 2022/2023, pamoja na Maoni ya Kamati kuhusu Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi hiyo kwa Mwaka wa Fedha wa 2023/2024.

Mheshimiwa Spika, ili kuliwezesha Bunge kufuatilia taarifa hii ipasavyo, naomba kutambulisha sehemu nne za Taarifa hii ambazo ni:-

- (a) Sehemu ya **Kwanza** inahusu maelezo ya jumla, inabainisha msingi na muundo wa Taarifa hii;
- (b) Sehemu ya **Pili** inahusu uchambuzi wa Utekelezaji wa bajeti kwa kuangalia mwenendo wa upatikanaji wa fedha na uzingatiaji wa Ushauri wa Kamati;
- (c) Sehemu ya **Tatu** inahusu uchambuzi wa Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha 2023/2024 pamoja na Maoni na Ushauri wa Kamati;
- (d) Sehemu ya **Nne** ni Hitimisho.

1.2 Msingi wa Uchambuzi

Mheshimiwa Spika, Msingi wa Kamati kuchambua Taarifa ya Utekelezaji wa Bajeti na Makadirio ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora ni kwa mujibu wa Kanuni za Kudumu za Bunge. Kifungu cha 6 (2) (a) kikisomwa kwa pamoja na Kifungu cha 7(1)(a) cha Nyongeza ya Nane ya Kanuni za Bunge, zinatambua jukumu la Kamati hii kufanya uchambuzi huo. Aidha, Kanuni ya 118(4) ya Kanuni za Kudumu za Bunge imeweka masharti yanayotaka Taarifa ya Utekelezaji na Makadirio ya Ofisi hii

kuchambuliwa na Kamati kabla ya kujadiliwa Bungeni. Naomba kulitaarifu Bunge lako tukufu kuwa masharti hayo yamezingatiwa.

1.3 Mawanda ya Uchambuzi

Mheshimiwa Spika, Katika uchambuzi huo, Kamati ilipitia jumla ya mafungu saba (7) ambayo ni:-

- (a) **Fungu 20:** Ofisi ya Rais, Ikulu;
- (b) **Fungu 30:** Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Baraza la Mawaziri;
- (c) **Fungu 32:** Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma;
- (d) **Fungu 33:** Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma;
- (e) **Fungu 67:** Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma;
- (f) **Fungu 94:** Ofisi ya Rais, Tume ya Utumishi wa Umma; na
- (g) **Fungu 04:** Ofisi ya Rais, Idara ya Kumbukumbu na Nyaraka za Taifa.

SEHEMU YA PILI

2.0 MATOKEO YA UCHAMBUZI NA TATHMINI

2.1 Ufafanuzi wa Jumla

Mheshimiwa Spika, matokeo ya uchambuzi wa Taarifa za Utekelezaji wa Bajeti na Makadirio ya Mapato na Matumizi yanaweka msingi wa ushauri wa Kamati kuhusu hoja hii ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora. Kwa msingi huo, ili kuwezesha ufuatiliaji mzuri wa wasilisho hili, Taarifa hii imejielekeza kwenye maeneo yafuatayo:-

- (a) Matokeo ya Uchambuzi wa Taarifa za Utekelezaji wa Mpango na Bajeti kwa mwaka wa fedha 2022/2023;
- (b) Taarifa ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo kwa mwaka wa fedha 2022/2023;
- (c) Uzingatiaji wa Maazimio ya Bunge; na
- (d) Uchambuzi wa Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha 2023/2024.

2.2 **Matokeo ya Uchambuzi wa Taarifa za Utekelezaji wa Bajeti kwa mwaka wa fedha 2022/2023**

Mheshimiwa Spika, napenda kulijulisha Bunge lako Tukufu kwamba, Kamati ilizingatia Kanuni ya 117 (2) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, na kuchambua Taarifa za Utekelezaji wa Bajeti ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora. Kazi hiyo ilifanyika tarehe 22 na 23 Machi, 2023. Uchambuzi huo umejikita kwenye kulinganisha uwiano wa fedha zilizoidhinishwa, fedha zilizopokelewa pamoja na Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo kwa mwaka wa fedha 2022/2023. Uchambuzi huo ni kama ifuatavyo:-

2.2.1 **Fungu Na. 20 na Fungu Na. 30 – OFISI YA RAIS (IKULU) NA SEKRETARIETI YA BARAZA LA MAWAZIRI.**

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 **Fungu Na. 20** - Ofisi ya Rais (Ikulu) iliidhinishwa jumla ya **Sh. 29,828,203,000**, kati ya fedha hizo **Sh. 8,118,876,000** ilitengwa kwa ajili ya Mishahara (PE) na **Sh. 21,709,327,000** ilitengwa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida (OC).

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia Februari, 2023 Fungu hili lilipokea jumla ya **Sh. 18,225,488,831.32** sawa na **asilimia 61.10**. Kati ya fedha hizo **Sh. 5,412,584,000**

zilipokelewa kwa ajili ya Mishahara (PE) sawa na **asilimia 66.67** na **Sh, 12,812,904,831.32** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi mengineyo (OC) sawa na **asilimia 59.02**.

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 **Fungu Na. 30** - Sekretarieti ya Baraza la Mawaziri iliidhinishiwa jumla ya **Sh. 741,299,267,000**. Kati ya fedha hizo **Sh. 577,206,673,000** zilitengwa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida ambapo **Sh. 573,461,500,000** zilitengwa kwa ajili ya matumizi mengineyo (OC) na **Sh. 3,745,173,000** zilitengwa kwa ajili ya mishahara (PE). Aidha, **Sh. 164,092,594,000** zilitengwa kwa ajili ya miradi ya maendeleo, ambapo **Sh. 62,698,000,000** ni fedha za ndani na **Sh. 101,394,594,000** ni fedha za nje.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia Februari, 2023 Fungu hili lilipokea Jumla ya **Sh. 444,071,919,686.5** sawa na **asilimia 60** ya fedha iliyoidhinishwa. Kati ya fedha hizo **Sh. 312,933,489,223.76** sawa na **asilimia 54.22** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na **Sh. 131,138,430,462.74** sawa na **asilimia 80** zilipokelewa kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

2.2.2 Fungu Na. 32 - Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora.

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023, Fungu hili liliidhinishiwa jumla ya **Sh. 47,611,581,000**. Kati ya fedha hizo **Sh. 39,541,381,000** sawa na **asilimia 83.05** ya bajeti zilitengwa kwa ajili ya matumizi ya kawaida ambapo **Sh. 18,083,845,000** ilitengwa kwa ajili ya Matumizi mengineyo (OC) na **Sh. 21,457,536,000** ilitengwa kwa ajili ya Mishahara (PE). Aidha, **Sh. 8,070,200,000** sawa na **asilimia 16.95** ya bajeti zilitengwa kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia Februari, 2023 Fungu hili lilipokea jumla ya **Sh. 36,056,774,859.05** sawa na **asilimia 75.73** ya bajeti iliyoidhinishwa. Kati ya fedha hizo **Sh. 30,099,223,414.89** sawa na **asilimia 76.1** zilipokelewa kwa ajili ya matumizi ya kawaida ambapo **Sh. 15,920,545,306.11** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi Mengineyo (OC) na **Sh. 14,178,678,108.78** zilipokelewa kwa ajili ya Mishahara (PE). Aidha, **Sh. 5,957,551,444.16** sawa na **asilimia 73.8** zilipokelewa kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

2.2.3 Fungu Na. 33 – Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma.

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 Fungu hili liliidhinishiwa jumla ya **Sh. 12,730,049,000**, kati ya fedha hizo **Sh. 9,260,049,000** sawa na **asilimia 72.7** zilitengwa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida ambapo **Sh. 6,542,825,000** zilitengwa kwa ajili ya matumizi mengineyo (OC) na **Sh. 2,717,224,000** zilitengwa kwa ajili ya mishahara (PE). Aidha, **Sh. 3,470,000,000** sawa na **asilimia 27.3** zilitengwa kwa ajili ya miradi ya maendeleo, kati ya fedha hizo **Sh. 2,820,000,000** ni fedha za Ndani na **Sh. 650,000,000** ni fedha za Nje.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia Februari, 2023 Fungu hili lilipokea Jumla ya **Sh. 7,000,542,969.33** sawa na **asilimia 55** ya fedha iliyoidhinishwa, kati ya fedha hizo **Sh. 6,040,699,726.12** sawa na **asilimia 65** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na **Sh. 959,843,243.21** sawa na **asilimia 27.66** zilipokelewa kwa ajili ya miradi ya maendeleo, ambapo **Sh. 600,000,880** sawa na **asilimia 21.2** zilizopokelewa ni fedha za ndani na **Sh. 359,842,363.21** sawa na **asilimia 55.36** zilizopokelewa ni fedha za nje.

Mheshimiwa Spika, Ofisi hii kwa mwaka wa fedha 2022/2023 inatekeleza Miradi miwili, Mradi wa Ujenzi

wa Ofisi ya Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma **Mradi Na. 6389** kwa fedha za ndani na Mradi wa Kuimarisha Programu za Mapambano Dhidi ya Rushwa BSAAT (DFID) **Mradi Na. 6210** kwa fedha za nje.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilielezwa kuwa sababu zilizopelekea kupata bajeti pungufu ya matarajio kwa ajili ya miradi ya maendeleo hususani mradi unaotekelezwa kwa fedha za ndani hadi kufikia Februari, 2023 ni michakato ya kuwapata Wakandarasi kuchukua muda mrefu hivyo kupelekea ucheleweshaji wa kuandaa hati za malipo.

2.2.4 **Fungu Na. 67 – Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma.**

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 Fungu hili liliidhinishiwa jumla ya **Sh. 8,721,849,000**, kati ya fedha hizo **Sh. 5,063,849,000** sawa na **asilimia 58** zilitengwa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida, ambapo **Sh. 3,231,577,000** zilitengwa kwa ajili ya matumizi mengineyo (OC) na **Sh. 1,832,272,000** zilitengwa kwa ajili ya mishahara (PE), aidha, **Sh. 3,658,000,000** sawa na **asilimia 42** zilitengwa kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia Februari, 2023 Fungu hili lilipokea Jumla ya **Sh. 4,539,184,428.34** sawa na **asilimia 52** ya fedha iliyoidhinishwa, kati ya fedha hizo **Sh. 2,785,409,812.34** sawa na **asilimia 55** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida ambapo **Sh. 952,983,314.24** ni kwa ajili ya Mishahara (PE) sawa na **asilimia 52** na **Sh. 1,832,426,498.1** sawa na **asilimia 56.7** ni kwa ajili ya matumizi ya Kawaida, aidha, **Sh. 1,753,774,616** sawa na **asilimia 48** zilipokelewa kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilielezwa kuwa sababu zilizopelekea kuonekana kuwa Fungu hili limepata bajeti pungufu ya matarajio kwa ajili ya matumizi ya kawaida ni Watumishi 43 walipaswa kuajiriwa kwa mwaka wa fedha 2022/2023 kutoajiriwa wote na Watumishi kuhamia kwenye taasisi zingine. Aidha, upungufu wa bajeti kwenye mradi wa maendeleo umesababishwa na ucheleweshaji wa kuanza kwa mradi hivyo kupelekea ucheleweshaji wa kupata hati za malipo.

2.2.5 Fungu Na. 94 – Ofisi ya Rais, Tume ya Utumishi wa Umma

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 Fungu hili liliidhinishiwa jumla ya **Sh. 5,981,824,000**, kati ya fedha hizo **Sh. 5,681,824,000** sawa na **asilimia 95** zilitengwa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida, ambapo **Sh. 3,378,986,000** zilitengwa kwa ajili ya matumizi mengineyo (OC) na **Sh. 2,302,838,000** zilitengwa kwa ajili ya mishahara (PE), aidha, **Sh. 300,000,000** sawa na **asilimia 5** zilitengwa kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia Februari, 2023 Fungu hili lilipokea Jumla ya **Sh. 3,433,268,711.18** sawa na **asilimia 57.4** ya fedha iliyoidhinishwa, kati ya fedha hizo **Sh. 3,433,268,711.18** sawa na **asilimia 60.4** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na hakuna fedha iliyopokelewa kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilielezwa kuwa mapokezi ya fedha hadi kufikia March, 2023 kwa miradi ya maendeleo Fungu hili lilipokea **Sh. 299,995,000** sawa na **asilimia 99.9** na **Sh. 4,097,324,957.17** sawa na **asilimia 68.4** kwa ajili ya matumizi ya kawaida.

2.2.6 Fungu Na. 04 – Ofisi ya Rais, Idara ya Kumbukumbu na Nyaraka za Taifa

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023 Fungu hili liliidhinishiwa jumla ya **Sh.4,914,791,000**. Kati ya fedha hizo **Sh. 3,504,791,000** sawa na **asilimia 71.31** zilitengwa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida, ambapo **Sh. 1,500,000,000** zilitengwa kwa ajili ya matumizi mengineyo (OC) na **Sh. 2,004,791,000** zilitengwa kwa ajili ya mishahara (PE). Aidha, **Sh. 1,410,000,000** sawa na **asilimia 28.69** zilitengwa kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia Februari, 2023 Fungu hili lilipokea Jumla ya **Sh. 2,497,147,979.06** sawa na **asilimia 50.8** ya fedha iliyoidhinishwa. Kati ya fedha hizo **Sh. 1,662,288,756.56** sawa na **asilimia 47.43** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida, ambapo **Sh. 790,025,432** sawa na **asilimia 39.4** zilipokelewa kwa ajili ya Mishahara (PE) na **Sh. 872,264,324.56** sawa na **asilimia 58.15** zilipokelewa kwa ajili ya Matumizi mengineyo (OC). Aidha, **Sh. 834,858,222.50** sawa na **asilimia 59.21** zilipokelewa kwa ajili ya miradi ya maendeleo.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilielezwa kuwa sababu zilizopelekea Fungu hili kupata bajeti pungufu ya

matarajio kwa ajili ya matumizi ya kawaida ni matarajio ya ofisi hii kuwa na ajira mpya na upandishaji vyeo ambao hadi Februari, 2023 hawakupokea Watumishi wapya wala Watumishi waliopandishiwa vyeo.

Mheshimiwa Spika, uchambuzi wa upatikanaji wa fedha hizo unaonesha kwamba:

(a) kwa ujumla, Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora iliidhinishiwa **Sh. 851,087,564,000** kwa mwaka wa fedha 2022/2023, hadi kufikia Februari, 2023 Ofisi hii ilipokea Jumla ya **Sh. 515,824,327,464.78** sawa na **asilimia 60.6** ya bajeti iliyo idhinishiwa na Bunge.

(b) Taasisi tatu kati ya saba za Ofisi hii ndizo zilizofanikiwa kupata kiasi cha fedha ambacho kinaendana na uwiano wa upatikanaji wa fedha kwa **asilimia 66.6** hadi kufikia Februari, 2023.

(c) Ofisi hii ingeweza kukusanya Maduhuli kupitia taasisi zinazofanya biashara kama vile Wakala wa Ndege za Serikali anaekodisha ndege zake kwa Kampuni ya Ndege Tanzania (ATCL).

Mheshimiwa Spika, kwa uchambuzi huo, Kamati ina maoni kwamba, mwenendo wa upatikanaji wa fedha kwa ujumla si wa kuridhisha. Kamati inaishauri Serikali ihakikishe kwamba fedha zote zilizoidhinishwa na Bunge kwa ajili ya taasisi zilizo chini ya Ofisi hii zinapatikana kabla ya kuisha kwa mwaka wa fedha 2022/2023.

Mheshimiwa Spika, Mchanganuo wa fedha hizo kwa taasisi zilizo chini ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora ni kama inavyoonekana katika **Jedwali Na. 1** na **Jedwali Na. 2**

**JEDWALI NA. 1: Mchanganuo wa Matumizi ya Kawadida
2022/2023**

FUNGU	FEDHA YA MATUMIZI YA KAWAIDA ILIYOTENGWA KWA MWAKA 2022/2023	FEDHA YA MATUMIZI YA KAWAIDA ILIYOPOKELEWA HADI KUFIKIA FEBRUARI, 2023	ASILIMIA YA MAPOKEZI
Fungu 20 – Ofisi ya Rais (Ikulu)	29,828,203,000	18,225,488,831.32	61.10
Fungu 30 – Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Baraza la Mawaziri	577,206,673,000	312,933,489,223.76	54.21
Fungu 32 – Ofisi Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora	39,541,381,000	30,099,223,414.89	76.1
Fungu 33 – Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Maadili ya	9,260,049,000	6,040,699,726.12	65

FUNGU	FEDHA YA MATUMIZI YA KAWAIDA ILIYOTENGWA KWA MWAKA 2022/2023	FEDHA YA MATUMIZI YA KAWAIDA ILIYOPOKELEWA HADI KUFIKIA FEBRUARI, 2023	ASILIMIA YA MAPOKEZI
Viongozi wa Umma			
Fungu 67 – Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma	5,063,849,000	2,785,409,812.34	55
Fungu 94 – Ofisi ya Rais, Tume ya Utumishi wa Umma	5,681,824,000	4,097,324,957.17	72.11
Fungu 04 – Ofisi ya Rais, Idara ya Kumbukumbu na Nyaraka za Taifa	3,504,791,000	1,662,288,756.56	47.43
JUMLA KUU	670,086,770,000	375,843,924,722.16	56.08

Chanzo: *Randama za Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, 2023.*

JEDWALI NA. 2: Mchanganuo wa Bajeti ya Maendeleo 2022/2023

FUNGU	FEDHA YA MAENDELEO ILIYOTENGWA KWA MWAKA 2022/2023	FEDHA YA MAENDELEO ILIYOPOKELEWA HADI KUFIKIA FEBRUARI, 2023	ASILIMIA YA MAPOKEZI
Fungu 30 – Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Baraza la Mawaziri	164,092,594,000	131,138,430,462.74	80
Fungu 32 – Ofisi Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora	8,070,200,000	5,957,551,444.16	73.8
Fungu 33 – Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Maadili	3,470,000,000	959,843,243.21	27.66

FUNGU	FEDHA YA MAENDELEO ILIYOTENGWA KWA MWAKA 2022/2023	FEDHA YA MAENDELEO ILIYOPOKELEWA HADI KUFIKIA FEBRUARI, 2023	ASILIMIA YA MAPOKEZI
ya Viongozi wa Umma			
Fungu 67 – Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma	3,658,000,000	1,753,774,616	48
Fungu 94 – Ofisi ya Rais, Tume ya Utumishi wa Umma	300,000,000	299,995,000	99.9
Fungu 04 – Ofisi ya Rais, Idara ya Kumbukumbu na Nyaraka za Taifa	1,410,000,000	834,858,222.50	59.21
JUMLA KUU	181,000,794,000	140,944,452,988.61	77.86

***Chanzo:** Randama za Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, 2023.*

2.3 Utekelezaji wa Mipango na Majukumu ya Ofisi ya Rais

Mheshimiwa Spika, bajeti iliyoidhinishwa kwa mwaka wa fedha 2022/2023 ililenga kufanikisha utekelezaji wa mipango na majukumu ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora na taasisi zilizopo chini ya Ofisi hiyo. Ili kuliwezesha Bunge kujiridhisha na mwenendo wa Matumizi unayoakisi madhumuni ya kuidhinishwa kwa bajeti

hiyo, Kamati ilichambua utekelezaji wa mipango na majukumu ya Wizara hii.

Mheshimiwa Spika, naomba kulijulisha Bunge lako tukufu kuwa kwa kiasi kikubwa utekelezaji wa bajeti umezingatia mipango na majukumu yaliyooombewa fedha. Aidha, Ofisi hii ilitumia fedha zilizopatikana kusimamia na kuimarisha misingi ya Utawala Bora.

Mheshimiwa Spika, kutokana na hali hiyo, Kamati inampongeza kwa dhati **Mhe. Samia Suluhu Hassan Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Amiri Jeshi Mkuu** kwa usimamizi madhubuti wa Utawala Bora. Ni maoni ya Kamati kuwa, usimamizi na uratibu wa shughuli za Utumishi wa Umma umeimarika zaidi sana katika misingi ya utawala Bora, hali ambayo imeendelea kuipandisha nchi yetu katika medani za utawala Bora Afrika na Duniani kote.

2.4 **Tathmini ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo**

Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2022/2023, Ofisi hii ilitengewa jumla ya **Sh. 181,000,794,000.00** kwa ajili ya miradi ya maendeleo. Kati ya fedha hizo **Sh. 164,092,594,000** ziliidhinishwa kwa **Fungo Na. 30** Sekretarieti ya Baraza la Mawaziri, **Sh. 3,470,000,000** ziliidhinishwa kwa **Fungo Na. 33** Sekretarieti ya Maadili ya viongozi wa Umma, **Sh. 8,070,200,000** ziliidhinishwa kwa **Fungo Na. 32** Ofisi ya Rais –

Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, **Sh. 1,410,000,000** ziliidhinishwa kwa **Fungo Na. 04** Idara ya Kumbukumbu na Nyaraka za Taifa, **Sh. 3,658,000,000** ziliidhinishwa kwa **Fungo Na. 67** Sekretarieti ya Ajira Katika Utumishi wa Umma, **Sh. 300,000,000** ziliidhinishwa kwa **Fungo Na. 94** Tume ya Utumishi wa Umma.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilitembelea miradi mitatu inayosimamiwa na Wizara na kuchambua utekelezaji wa miradi hiyo kama ifuatavyo:-

2.4.1 Mradi Na. 6220: Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF)

(a) Mradi wa Kupanua Bwawa Dogo (Lambo) unaotekelezwa na Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF) ili Kunusuru Kaya Maskini-Kijiji cha Magiri, Wilaya ya Uyui) – Tabora.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilielezwa kuwa gharama za mradi huu ni **Sh. 2,807,400** ambapo **Sh. 2,520,000** ni kwa ajili ya malipo ya ujira wa mnufaika ambayo ni **Sh. 3000** kwa siku kwa watekelezaji wa mradi ambao ni wanufaika kumi na mbili (12), na **Sh. 287,400** ni kwa ajili ya ununuzi wa vifaa. Mradi huo umekamilika kwa **asilimia 100** ukiwa umeshatumia **Sh. 1,007,000** na kuwa

na bakaa ya **Sh. 1,800,000** ambayo itatumika kuwalipa walengwa kwa kuzingatia ratiba na taratibu za malipo. Licha ya kamati kuelezwa kuwa bwawa hilo (lambo) litakalotumika kunyweshea mifugo na kwa ajili ya bustani kwa wakazi wote wa Kijiji, lengo la msingi la mradi ni kuwawezesha wanufaika wa TASAF kupata kipato cha ziada nje ya mafao ya uwezeshaji ya kawaida wanayolipwa ili waweze kumudu gharama za maisha. Aidha, kamati ilielezwa kuwa kufuatia kukamilika kwa mradi huo, mradi utakabidhiwa kwa serikali ya kijiji kwa ajili ya matumizi ya wanakijiji wote.

Mheshimiwa Spika, Baada ya Kamati kukagua mradi huu na kufanya mkutano wa wazi na wanufaika wa TASAF, kamati ilipokea malalamiko ya baadhi ya wanufaika na kubaini kuwa kaya nyingi hazikuridhika na uhakiki uliofanyika, Wanufaika wengi wamekosa sifa za kujiunga na mradi wa TASAF kwa sababu ya kukosa vitambulisho vya Taifa (NIDA) licha ya kwamba wengi wao walishafanya maombi ya kupata vitambulisho hivyo muda mrefu, Hata hivyo wapo baadhi waliokata rufaa baada ya kukosa sifa za

kujiunga na mradi lakini majibu ya rufaa zao yamechelewa kutoka. Kamati ilishauri Serikali kuhakikisha Wanufaika wote waliokata rufaa majibu ya rufaa zao yatolewe kwa wakati.

(b) Mradi wa Kisima cha maji unaotekelezwa na Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF) ili Kunusuru Kaya Maskini-Kijiji cha Magiri, Wilaya ya Uyui) – Tabora.

Mheshimiwa Spika, mradi huu unatekelezwa na wanufaika saba (7) wa TASAF kwa gharama ya **Sh. 1,620,000** ambapo **Sh. 180,300** ni kwa ajili ya vifaa vya ujenzi na usafiri, **Sh. 180,000** kwa ajili ya ufundi na usimamizi na **Sh. 1,260,000** ni kwa ajili ya ujira wa **Sh. 3000** kwa siku kwa wanufaika walengwa. Mradi ulipangwa kutekelezwa kwa muda wa miezi sita kuanzia Mwezi Novemba, 2022 hadi Aprili 2023. Hadi wakati wa ukaguzi, mradi ulikuwa umekamilika kwa kisima kuchimbwa na kujengewa huku kukibaki kazi moja ya kujenga uzio wa miti kuzunguka kisima. Kamati ilielezwa kuwa mradi ulikuwa umeshatumia **Sh. 780,000**. Aidha, kamati ilielezwa kuwa kufuatia kukamilika kwa mradi huo,

watekelezaji wake wataukabidhi mradi huo kwa serikali ya kijiji kupitia Kamati ya huduma za jamii kwa ajili ya matumizi ya kijiji kizima na uendelezaji wa mradi.

Mheshimiwa Spika, kamati ilielezwa kuwa lengo la msingi la mradi huo ni kuwawezesha wanaufaika wa TASAF kupata kipato cha ziada cha **Sh. 3000** kwa siku nje ya mafao ya uwezesaji ya kawaida wanayopewa na TASAF ili waweze kumudu gharama za maisha. Wakati wa ukaguzi, kamati ilibaini ujenzi wa mradi haukuzingatia utalaam katika usanifu kwa kutokufunikwa kwa sehemu ya nondo na ujenzi jambo linaloweza kupelekea kuoza kwa nondo hizo mapema na kuleta madhara kwenye kisima na watumiaji wake. Kwa sababu hiyo, kamati ilishauri ujenzi wa mradi husika uzingatie ubora kwa ajili ya usalama na ili mradi uweze kudumu. Pia kamati ilishauri watalaam wa sekta ambako miradi inatekelezwa wahusishwe kutoa ushauri wa kitalaam katika utekelezaji wa miradi ikiwemo mradi huu wa maji ya kisima. Aidha, kamati inashauri kwamba ni vyema miradi itakayobuniwa iweze kutumika kuwanufaisha

walengwa ambao ni kaya maskini ili waweze kujikwamua kiuchumi na kuondokana na hali ya umaskini.

(c) Mradi wa barabara ya Mtaa unaotekelezwa na Wanufaika wa Mfuko wa Maendeleo ya Jamii (TASAF)-Kata ya Ngokolo, Manispaa ya Shinyanga.

Mheshimiwa Spika, mradi huu ni ujenzi wa barabara ya mtaa yenye urefu wa Kilomita 2.5 kwa gharama ya **Sh. 25,661,000** ambapo **Sh. 22,140,000** ni kwa ajili ya ujira kwa watekelezaji wa mradi ambao ni wanufaika 123 wa TASAF wanaolipwa **Sh. 3000** kwa siku, na **Sh. 3,521,000** ni kwa ajili ya ununuzi na usafirishaji wa vifaa. Licha ya barabara inayojengwa kuunganisha mitaa ya eneo hilo ili iweze kufikika kwa urahisi, lengo la msingi la mradi ni kutoa msaada wa ziada kwa wanufaika ili waweze kumudu gharama za maisha. Mradi unatarajia kutekelezwa kwa kipindi cha miezi sita kuanzia Novemba, 2022 hadi Aprili, 2023. Hadi wakati wa ukaguzi mwezi Machi, 2023; mradi ulikuwa umefikia asilimia 50. Aidha, jumla ya **Sh. 5,411,000** zilikuwa zimeshatumika ambapo

Sh. 1,890,000 ni kwa ajili ya malipo kwa walengwa na **Sh. 3,521,000** ni ununuzi wa vifaa. Bakaa ya **Sh. 20,250,000** iliyobakia itatumika kuwalipa walengwa ambazo zitaendelea kulipwa na Serikali kulingana na ratiba ya malipo.

2.4.2 Mradi wa Ujenzi wa Nyumba za bei Nafuu 198 unaotekelezwa na Taasisi ya Watumishi Housing Investment (WHI)-Kisasa Hiltop, Njedengwa, Dodoma.

Mheshimiwa Spika, mradi wa ujenzi wa nyumba 198 kwa ajili ya kuwauzia watumishi wa umma ulianza kutekelezwa Agosti, 2017 na ulitakiwa kukamilika Mei, 2019 kwa gharama ya **Sh. 7,215,490,743.63**. Utekelezaji wa mradi huu unajumuisha ujenzi wa nyumba 198 pamoja na uwekaji wa miundombinu yote muhimu ikiwemo barabara, maji, umeme na madaraja. Bei za nyumba hizo zimegawanywa kwa makundi kutegemea na ukubwa wa nyumba yenyewe. Gharama za nyumba hizo ni kuanzia **Sh. 45,800,000.00** kwa nyumba ya gharama ndogo na nyumba yenye bei ya juu Zaidi huuzwa kwa **Sh. 98,500,000.00**. na malipo hufanyika kwa awamu au kwa mkupuo kulingana na chaguo la mnunuzi. Kwa sasa jumla ya

nyumba 196 zimeshajengwa na asilimia 94 ya nyumba hizo tayari zimeshapata wateja.

Mheshimiwa Spika, kamati inapenda kuipongeza serikali kuja na mradi huu wa nyumba za bei nafuu kwa ajili ya watumishi wa umma. Aidha, kamati ilibaini changamoto kwenye usimamizi wa mradi huu unaosababishwa na upungufu wa Watumishi, kamati inaishauri Serikali kuongeza watumishi kwenye taasisi hii ili waweze kusimamia miradi zaidi ya 40 inayotekelezwa nchini kote.

2.4.3 **Mradi Na. 6203: Ujenzi wa Makao Makuu ya Taasisi ya Kuzuia na Kupambana na Rushwa (TAKUKURU), Dodoma.**

Mheshimiwa Spika, Mradi huu unatekelezwa kwa gharama ya **Sh. 22,300,000,000**. Mradi unatekelezwa kwa awamu mbili (2) ambapo awamu ya kwanza inahusu ujenzi wa jengo na awamu ya pili ni umaliziaji (*finishing*). Awamu ya kwanza ilianza mwezi Mei, 2021 na ilitakiwa kukamilika Mwezi Mei, 2022. Kutokana na changamoto mbalimbali zilizojitokeza, mkandarasi wa mradi alipewa nyongeza ya muda wa miezi sita baada ya muda wa awali kumalizika bila ya

kukamilisha kazi. Aidha, baada ya miezi sita kumalizika, mkandarasi aliongezewa muda tena wa wiki ishirini na moja hivyobasi, awamu ya kwanza inatarajiwa kukamilika Mwezi Mei, 2023. Hadi wakati wa ukaguzi, mradi ulikuwa umefikia asilimia 60 ya awamu ya kwanza na jumla ya **Sh. 6,560,000,000** zimeshalipwa kwa mkandarasi na mtalaam elekezi.

Mheshimiwa Spika, kamati ilielezwa kuwa kwa sasa mradi umechelewa kwa muda wa mwaka mmoja kutokana na uwepo wa chemchemi ya maji katika eneo la ujenzi, na hivyo kuhitajika kuwekwa tenki la maji ya chini. Licha ya sababu hiyo, kamati haikuridhika na kasi ya utekelezaji wa mradi huu uliosababisha kukwama kwa kuanza utekelezaji wa awamu ya pili ya umaliziaji (*finishing*). Kamati inaishauri Serikali kuhakikisha mradi unakamilika mapema na kwa viwango stahiki.

Mheshimiwa Spika, Uchambuzi wa utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo umeonesha kwamba hadi kufikia mwezi Februari, 2023, fedha zilizopokelewa kwa ajili ya utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo ni **Sh. 140,644,460,988.61** sawa na **asilimia 77.7** ya bajeti iliyoidhinishwa.

2.5 Uzingatiaji wa Ushauri wa Kamati

Mheshimiwa Spika, wakati wa kupitia na kuidhinisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora kwa mwaka wa fedha 2022/2023, Kamati ilitoa Maoni na Ushauri katika maeneo Kumi na Tatu (13). Napenda kulitaarifu Bunge lako Tukufu kuwa kwa kiasi kikubwa ushauri wa Kamati umezingatiwa.

Mheshimiwa Spika, Mfano wa ushauri uliozingatiwa, unahusu Serikali kutengeneza kanzidata ya wanaofanyiwa usaili na kufaulu kwa lengo la kuwa na orodha ya Wataalam wenye sifa wasioajiriwa, ambao wanaweza kuajiriwa bila usaili mwingine iwapo itatokea nafasi za ajira, kufatia ushauri huo Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma imetengeneza kanzidata ya kieletronik ya kuhifadhi orodha ya wasailiwa waliofaulu usaili na kukosa nafasi kutokana na uchache wa nafasi, kanzidata hiyo itatumika kuajiri vijana pale nafasi za ajira zitakapotangazwa.

Mheshimiwa Spika, pamoja na kuipongeza Serikali kwa kuzingatia sehemu kubwa ya ushauri uliotolewa, bado kuna umuhimu kwa Serikali kuujali ushauri unaotolewa na Kamati Bungeni. Kwani uzingatiaji wa ushauri wa Kamati

unawezesha Serikali kukidhi matarajio ya Wananchi wanaowakilishwa Bungeni.

2.6 **Uchambuzi wa Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa Mwaka wa Fedha 2023/2024**

Mheshimiwa Spika, Kanuni za Kudumu za Bunge zimetambua umuhimu wa uzoefu unaopatikana katika mwaka wa fedha unaoisha ili kuchambua Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha unaofuata kama ilivyoelekezwa katika Kanuni ya 117 (2) ya Kanuni za Bunge. Kamati imezingatia umuhimu huo na masharti ya Kanuni za Bunge kwa kuchambua Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa mwaka wa fedha 2023/2024 kama ifuatavyo:-

2.6.1 **Uchambuzi wa Matumizi ya Kawaida**

Mheshimiwa Spika, Katika Mwaka wa Fedha 2023/2024 Ofisi Rais – Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora pamoja na taasisi zilizo chini yake inaomba kuidhinishiwa jumla ya **Sh. 785,255,545,500** Ikiwa ni Fedha za Matumizi ya Kawaida, kati ya fedha hizo **Sh. 46,896,731,500** ni kwa ajili ya mishahara (PE), na **Sh. 738,358,814,000** ni kwa ajili ya matumizi mengineyo (OC).

Mheshimiwa Spika, Bajeti ya Matumizi ya Kawaida katika Mwaka wa Fedha 2023/2024 imeongezeka kwa **asilimia 17.18** ukilinganisha na Mwaka wa Fedha unaoisha ambapo bajeti ya Matumizi ya kawaida ilikuwa **Sh. 670,086,770,000** Kamati imebaini kwamba, moja kati ya sababu ya ongezeko hili ni maoni ya Kamati kwamba Serikali ipange bajeti kulingana na mahitaji halisi. Aidha, ongezeko hilo linaakisi mahitaji ya kifedha kulingana na sababu mbalimbali za kiuchumi ikiwemo kupanda kwa bei ya bidhaa na huduma.

Hata hivyo, Kamati inashauri Serikali kuhakikisha kwamba fedha zinazoombwa zinatumiwa vizuri. Na ili kuhakikisha hili linatekelezwa ipasavyo, Kamati inaishauri Serikali kuhakikisha kwamba inawasilisha mbele ya kamati taarifa mbalimbali za utekelezaji wa bajeti kwa mujibu wa Sheria. Mchanganuo wa fedha hizo ni kama unavyoonekana kwenye **Jedwali Na. 3**

**JEDWALI NA. 3: Mchanganuo wa Bajeti ya Matumizi ya Kawaida
2022/2023 na Uwiano wa Makadirio ya Bajeti ya
Matumizi ya Kawaida 2023/2024**

FUNGU	FEDHA YA MATUMIZI YA KAWAIDA ILİYOTENGWA KWA MWAKA 2022/2023	MAKADIRIO YA FEDHA YA MATUMIZI YA KAWAIDA KWA MWAKA WA FEDHA 2023/2024	ASILIMIA YA ONGZEKO
Fungu 20 – Ofisi ya Rais (Ikulu)	29,828,203,000	32,157,384,000	7.8
Fungu 30 – Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Baraza la Mawaziri	577,206,673,000	674,342,692,000	16.82
Fungu 32 – Ofisi Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora	39,541,381,000	45,130,005,000	14.13
Fungu 33 – Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Maadili ya Viongozi wa Umma	9,260,049,000	10,813,016,000	16.77
Fungu 67 – Ofisi ya Rais, Sekretarieti ya Ajira katika Utumishi wa Umma	5,063,849,000	7,139,298,000	40.98
Fungu 94 – Ofisi ya Rais, Tume ya Utumishi wa Umma	5,681,824,000	8,324,091,000	46.50
Fungu 04 – Ofisi ya Rais, Idara ya Kumbukumbu na Nyaraka za Taifa	3,504,791,000	3,497,811,000	-0.19
JUMLA KUU	670,086,770,000	785,255,545,500	17.18

***Chanzo:** Randama za Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora,
2023.*

2.6.2 Uchambuzi wa Miradi ya Maendeleo

Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2023/2024 Ofisi ya Rais – Menejiment ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora inaomba kuidhinishiwa jumla ya **Sh. 196,452,507,000** kwa ajili ya Utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo. Kati ya fedha hizo, **Sh. 94,490,717,000** ni fedha za ndani, na **Sh. 101,961,790,000** ni fedha za nje.

Mheshimiwa Spika, bajeti ya maendeleo katika Mwaka wa Fedha 2023/2024 imeongezeka kwa **Sh. 15,451,713,000** sawa na **asilimia 8.53** ukilinganisha na bajeti ya Mwaka wa Fedha unaoisha. Mchanganuo wa fedha hizo ni kama unavyoonekana kwenye **Jedwali Na. 4**

JEDWALI NA. 4 – Mchanganuo wa Bajeti ya Maendeleo 2023/2024

JEDWALI NA. 4: Mchanganuo wa Bajeti ya Maendeleo 2023/2024

FUNGU	BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2023/2024	
	FEDHA ZA NDANI	FEDHA ZA NJE
Fungu 33	1,500,000,000	450,000,000
Fungu 67	3,572,517,000	0
Fungu 30	80,598,000,000	101,394,535,000

FUNGU	BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2023/2024	
	FEDHA ZA NDANI	FEDHA ZA NJE
Fungu 04	450,000,000	0
Fungu 32	8,070,200,000	117,255,000
Fungu 94	300,000,000	0
	94,490,717,000	101,961,790,000
JUMLA KUU	196,452,507,000	

Chanzo: *Randama za Ofisi ya Rais Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, 2023.*

Mheshimiwa Spika, Kamati inapongeza jitihada za Serikali kuendelea kupanga bajeti ili kutekeleza miradi mingi zaidi kwa kutumia fedha za ndani. Hata hivyo, katika uchambuzi wake, Kamati imebaini kwamba, bado kiwango cha fedha ambacho kinatengwa kwa kutumia fedha za nje ni kikubwa ukilinganisha na kile kilichotengwa kwa fedha za ndani.

SEHEMU YA TATU

3.0 MAONI NA USHAURI WA KAMATI

3.1 Maoni

Mheshimiwa Spika, baada ya maelezo hayo, naomba kukamilisha uchambuzi kwa kubainisha Maoni ya Kamati yanayojenga mtazamo ambao ni msingi wa Ushauri wa Kamati. Maoni hayo ni kama ifuatavyo:-

- (a) Ushauri unaotolewa Bungeni kuhusu utekelezaji wa Mipango, Majukumu na Bajeti unahitaji kupewa nafasi stahiki ili kukidhi matarajio ya Wananchi;
- (b) Kuna umuhimu wa kufanikisha upatikanaji wa kiasi chote cha fedha ya bajeti iliyoidhinishwa na Bunge kwa ajili ya Ofisi hii, ili kutekeleza mipango iliyokusudiwa kwa mwaka wa fedha unaoisha; na
- (c) Upo umuhimu wa wakala wa ndege za Serikali kupunguziwa majukumu hasa ya umiliki wa ndege zilizokodishwa kwa Kampuni ya Ndege Tanzania (ATCL), ili uwekezaji mkubwa uliofanywa na Serikali ulete tija.
- (d) Serikali ifanye tathmini ya uwiano wa Watumishi wa umma mijini na vijijini, ili kuongeza ufanisi kwenye maeneo ambayo yana uhitaji mkubwa wa Watumishi.

- (e) Ili Mradi wa TASAF awamu ya tatu uwanufaishe walengwa, Serikali iboreshe malipo kuendana na kazi iliofanyika kwenye mradi husika na ishughulikie malalamiko ya wanufaika kwa wakati.

3.2 Ushauri wa Kamati

Mheshimiwa Spika, kwa Maoni niliyobainisha kutokana na uchambuzi, naomba kutoa Ushauri wa Kamati kama ifuatavyo:-

- (a) Serikali iendeele kuzingatia ipasavyo, Ushauri unaotolewa Bungeni kuhusu utekelezaji wa Mipango, Majukumu na Bajeti kwa madhumuni ya kukidhi matarajio ya Wananchi;
- (b) Serikali ihamishe umiliki wa ndege zilizokodishwa kwa Kampuni ya Ndege Tanzania, kutoka kwa Wakala wa Ndege za Serikali kwenda kwa Kampuni ya Ndege Tanzania (ATCL);
- (c) Serikali ihakikishe kuwa fedha inayoidhinishwa na Bunge kwa ajili ya Ofisi hii na Taasisi zake inapatikana ipasavyo ili kufanikisha utekelezaji wa majukumu yaliyopangwa;
- (d) Serikali iharakishe upatikanaji wa vitambulisho vya Taifa ili kuwawezesha Wananchi wenye sifa za kunufaika na mradi wa TASAF wanapata fursa hiyo;

- (e) Serikali ione umuhimu wa kutumia matokeo ya sensa ya watu na makazi ya mwaka 2022 kwenye kubaini wanufaika wanaostahili kuingia kwenye mradi wa TASAF.
- (f) Serikali iharakishe matokeo ya rufaa za waombaji wa kujiunga na mradi wa TASAF.
- (g) Serikali iendelee kuimarisha misingi ya Utawala Bora pamoja na Kuboresha mifumo ya utendaji kazi katika Utumishi wa Umma sambamba na kuboresha mishahara na maslahi ya Watumishi;
- (h) Serikali iendelee kutoa Ajira zaidi ili kukabiliana na changamoto ya upungufu wa Watumishi. Aidha, Serikali itumie kanzidata ya wasailiwa waliofanya vizuri kwenye usaili na kukosa nafasi;
- (i) Serikali iendelee kusimamia na kutoa mafunzo maalumu ya mara kwa mara kwa Watumishi wa Umma ili kuwezesha utendaji kazi unaozingatia weledi na ustadi mkubwa; na
- (j) Serikali iondoe mrundikano wa Watumishi wa umma walio maeneo ya mijini na kuwahamishia sehemu zenye Watumishi wachache hususani maeneo ya vijijini ambayo yana uhitaji zaidi.

SEHEMU YA NNE

4.0 HITIMISHO

Maelezo ya Kuhitimisha

Mheshimiwa Spika, napenda kukushukuru wewe binafsi, Naibu Spika na Wenyeviti wote wa Bunge kwa Uongozi wenu na kutupatia nafasi ya kuwasilisha taarifa hii. Napenda kuwashukuru Wajumbe wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Utawala, Katiba na Sheria ambao maoni, ushauri na ushirikiano wao umewezesha Kamati kutekeleza majukumu yake kwa ufanisi wa hali ya juu na hatimaye kukamilika kwa taarifa hii. Naomba majina yao yaingizwe kwenye taarifa rasmi za Bunge kama yalivyowasilishwa.

1. Mhe. Dkt. Joseph Kizito Mhagama, Mb. – **Mwenyekiti**
2. Mhe. Florent Laurent Kyombo, Mb. – **M/Mwenyekiti**
3. Mhe. Abdullah Ali Mwinyi, Mb.
4. Mhe. Rashid Abdallah Shangazi, Mb.
5. Mhe. Wanu Hafidh Ameir, Mb.
6. Mhe. Edward Olelekaita Kisau, Mb.
7. Mhe. Boniphace Nyangindu Butondo, Mb.
8. Mhe. Dkt. Alice Karungi Kaijage, Mb.
9. Mhe. Khadija Shaaban Taya, Mb.
10. Mhe. Jonas Van Zeeland, Mb.
11. Mhe. Selemani Jumanne Zedi, Mb.
12. Mhe. Tumaini Bryceson Magessa, Mb.

13. Mhe. Salum Mohammed Shaafi, Mb.
14. Mhe. Yahya Omary Massare, Mb.
15. Mhe. Agnesta Lambert Kaiza, Mb.
16. Mhe. Abeid Ighondo Ramadhani, Mb.
17. Mhe. Mashimba Mashauri Ndaki, Mb.
18. Mhe. Hussein Nassor Amar, Mb.
19. Mhe. Ahmed Juma Ngwali, Mb.
20. Mhe. Omar Issa Kombo, Mb.

Mheshimiwa Spika, kwa niaba ya Wajumbe wa Kamati naomba nichukue fursa hii kumpongeza Mhe. George Boniface Simbachawene (Mb) kwa kuendelea kuaminiwa na kuteuliwa kuwa Waziri wa Nchi Ofisi ya Rais – Menejiment ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora pamoja na Naibu Waziri wake Mhe. Ridhiwani Kikwete ambae ametoa ushirikiano mkubwa kwa Kamati, Aidha, Kamati inampongeza Mhe. Jenista Joakim Mhagama, (Mb) – Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu - Sera, Bunge na Uratibu ambae wakati wa uchambuzi wa Bajeti ya Wizara hii aliipa Kamati ushirikiano mkubwa kama Waziri wa Ofisi hii.

Mheshimiwa Spika, naomba pia niwashukuru watendaji wote wa Ofisi ya Rais – Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora pamoja na taasisi zake kwa ushirikiano walioupatia Kamati wakiongozwa na Makatibu Wakuu wa

Ofisi hiyo Ndg. Juma Selemani Mkomi na Ndg Majura Mahendeka Katibu Mkuu Ikulu.

Mheshimiwa Spika, mwisho lakini sio kwa umuhimu, napenda kumshukuru Katibu wa Bunge Ndg. Nanelwa Mwihambi, *ndc* kwa kuratibu vema shughuli za Kamati na Bunge kwa mujibu wa Katiba ya Nchi. Aidha, nawashukuru Kaimu Mkurugenzi wa Idara ya kamati za Bunge Ndg. Michael Chikokoto, *ndc* Mkurugenzi Msaidizi Ndg. Gerald Magili na Makatibu wa Kamati hii Ndg. Frank Nkya, Ndg. Praisegod Lukio na Ndg. Ganjatu Kilemile wakisaidiwa na Bi. Theresia Jacob, kwa kuratibu shughuli za Kamati na kufanikisha kukamilika kwa taarifa hii.

Mheshimiwa Spika, baada ya maelezo hayo, sasa naliomba Bunge lako tukufu likubali kujadili na kuidhinisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Ofisi ya Rais – Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora kwa Mwaka wa Fedha 2023/2024 kama yalivyowasilishwa na mtoa hoja.

Mheshimiwa Spika, naomba kuwasilisha na ninaunga mkono hoja.

Dkt. Joseph Kizito Mhagama, Mb

**MWENYEKITI WA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE
YA UTAWALA, KATIBA NA SHERIA**

19 Aprili, 2023